

Irena
Bajerowa

• *aeroplan 'samo*
języka hiszpańskiego wzi
awiony sportowe' spoległ
...ci: japońskiego ikebana

ZARYS HISTORII JĘZYKA POLSKIEGO 1939-2000

WYDAWNICTWO NAUKOWE PWN
WARSZAWA 2003

Spis treści

Część wstępna

§ 1. Uwagi wstępne	7
§ 2. Okres II wojny światowej (1939–1945)	11
1. Zmiany (zewnętrznego i wewnętrznego) zasięgu używania polskiego języka ogólnego	12
a. Poziome i pionowe ruchy ludności	12
b. Walka okupantów z językiem polskim	13
2. Obrona języka	16
3. Charakterystyczne zjawiska językowe czasu wojny	17
Bibliografia do <i>Części wstępnej</i>	19

Część I. Zewnętrzna historia języka polskiego (1945–2000)

§ 1. Socjalno-polityczne podłoże rozwoju języka	20
§ 2. Kulturalno-oświatowe podłoże rozwoju języka	30
§ 3. Technika jako współczynnik sprawczy rozwoju języka	46
Bibliografia do <i>Części I</i>	50

Część II. Wewnętrzna historia języka polskiego (1939–2000)

§ 1. Wstęp do charakterystyki dziejów wewnętrznych języka polskiego: język ogólny i jego odmiany	51
§ 2. System fonologiczny i fonetyka; system fleksyjny	55
1. System fonologiczny i fonetyka	55
2. System fleksyjny	57
a. Deklinacja rzeczowników	58
b. Deklinacja zaimków, przymiotników i liczebników.	60
c. Koniugacja	61
§ 3. Słowotwórstwo	62
1. Ogólne kierunki ewolucji systemu słowotwórczego w opisywanym okresie	62
2. Zmiany produktywności formantów	67

3. Zróżnicowanie słowotwórstwa specjalnych odmian językowych	69
§ 4. System składniowy	72
§ 5. Słownictwo (z frazeologią)	77
1. Wyrazy zanikające i podlegające zmianom	78
2. Neologizmy i wyrazy zwiększające frekwencję	79
3. Archaizmy i dialektyzmy języka artystycznego	87
4. Nowe zapożyczenia	89
5. Wulgaryzmy i obscena	93
§ 6. Główne kierunki ewolucji specjalnych odmian językowych	94
1. Przemiany języka artystycznego	95
2. Przemiany języka medialnego i urzędowego	104
3. Przemiany języka naukowego	110
4. Przemiany języka religijnego	114
Bibliografia do <i>Części II</i>	119
Część III. Praca nad językiem ogólnopolskim (1939–2000)	
§ 1. Językoznawstwo polonistyczne – badania języka ogólnopolskiego	122
§ 2. Kultura języka polskiego	134
1. Ogólne dzieje kultury języka w opisywanym okresie	134
2. Ortografia i ortofonia	145
a. Ortografia	146
b. Ortofonia	151
Bibliografia do <i>Części III</i>	152
Zakończenie	153
Bibliografia do <i>Zakończenia</i>	158
Wykaz skrótów	159
Indeks nazwisk	160